Datum
2026-10-13

Diarienummer
7352-2024

Dossiernummer
2402467

Enligt sändlista

Beslut om utökning av Ryfjällets naturreservat i Storumans kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att naturreservatet Ryfjället, beslutat av Länsstyrelsen 2024-11-21 (dnr 511-2685-2021), ska ha den utökade geografiska omfattning som redovisas på bifogad karta, bilaga 1.

För de tillkommande delarna ska beslutet 2024-11-21 gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4, 5 första och andra styckena, 6 och 30 §§ miljöbalken (se bilaga 4), samt med undantag enligt föreliggande beslut.

Länsstyrelsen beslutar vidare att de tillkommande delarna ska ingå i skötselplanen från 2024-11-21 (dnr 511-2685-2021). All skogsmark ska ingå i skötselområde 1 och all våtmark ska ingå i skötselområde 4. Alla sjöar och vattendrag ska ingå i skötselområde 5.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Uppgifter om utökningen

Namn	**Ryfjället**
Dossiernummer	2402467
NVR-id	2063425
Kommun	Storuman
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	63 km NV om Storuman
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Tärna-Stensele Allmänning, Statens fastighetsverk samt enskilda
Fastigheter	Allmänningsskogen 1:1, Fjällsjö 1:1, Kronoöverloppsmarken 4:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten, Tärna-Stensele Allmänning
Totalareal utökning	2148 hektar

Syfte, skäl och föreskrifter

Syfte, skäl och föreskrifter för naturreservatets tillkommande delar ska gälla enligt beslut för naturreservatet Ryfjället (dnr 511-2685-2021, beslutat 2024-11-21), se bilaga 2, med följande kompletteringar och undantag.

Tillägg i föreskrifter

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

a) pågående markanvändning och övrig verksamhet på fastigheterna Fjällsjö 1:1 och Kronoöverloppsmarken 4:1, inklusive terrängkörning till och från fastigheterna i samband med jord- och skogsbruksåtgärder, i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,

b) jakt enligt gällande jakttabell.

Ärendets beredning

De höga naturvärdena på Girjesliden blev först kända år 2015 i samband med Länsstyrelsens fjällskogsinventering. Området inventerades då från luften med helikopter. År 2016 besöktes stora delar av skogarna på Girjesliden till fots. Bedömningen om områdets mycket höga skogliga naturvärden kunde därmed bekräftas och stärkas. År 2020 inventerades den östligaste utlöparen från helikopter i Länsstyrelsens omfattande fjällskogsinventering.

Senare under 2020 inleddes dialog om formellt skydd med den stora markägaren Tärna-Stensele Allmänningsskog (TSA), först för delarna kring Järvsjön. Under 2022 enades Länsstyrelsen och TSA om att även Girjesliden skulle skyddas som naturreservat. Efter dialog om gränser, föreskrifter och ekonomisk ersättning mellan staten och TSA nåddes en överenskommelse om intrångsersättning 2026.

Naturreservatet ligger inom Ubmeje tjeälddie renbetesmarker. Inför remiss har samebyn samt Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund och Landsförbundet Svenska Samer beretts möjlighet till konsultation i enlighet med 2 § lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Länsstyrelsen har därefter i februari 2025 genomfört konsultation med bland annat Ubmeje tjeälddie.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare, sameby, myndigheter m.fl. för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Skogsstyrelsen är positiv till att naturreservatet utökas och har i övrigt inga synpunkter.

Västerbottens ornitologiska förening (VOF) är positiva till skyddet av området med dess fågelfauna. För att stärka skyddet för områdets fågelfauna har VOF i sitt yttrande synpunkter på formuleringar och

åtgärder i beslut och skötselplan. VOF vill bl.a. ha tidsbegränsningar av störande åtgärder, tekniska krav på kraftledningar, och förbud mot användning av drönare.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen håller med om att det är viktigt att bevara värdefulla livsmiljöer för de arter som finns i området. Det är också viktigt att genom olika naturvärdeshöjande åtgärder för att bevara, restaurera och i viss mån återskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Innan genomförande av olika skötselåtgärder behöver alltid den slutliga avvägningen av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och livsmiljötyper göras i varje enskilt fall. Inför skötselåtgärder görs mer noggrann planering i fält. Vid behov tas också kontakt med annan expertis, t.ex. ornitologer. Länsstyrelsen anser att föreskrifterna för allmänheten (C-föreskrifterna) är väl avvägda för att uppnå syftet med naturreservatet.

Statens fastighetsverk (SFV) är positiv till att naturreservatet utökas och har i övrigt inga synpunkter.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) meddelar att de avstår från att yttra sig.

Sametinget meddelar att de avstår från att yttra sig.

Storumans kommun avstyrker naturreservatsförslaget. De meddelar att inga motstridiga intressen finns i översiktsplanen men kommunen är kritisk till den höga andelen naturreservat i kommunen och att fler reservat bildas när förvaltningsanslagen minskar. Kommunen menar också att naturreservatet innebär ett långsiktigt skydd som kan vara svårt att anpassa till samhällsförändringar och utmaningar samt att kommunen behöver bibehålla ett utrymme för intresseavvägningar för att tillgodose till exempel behov av väg, järnväg, energiproduktion, utvinning av metaller med mera.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen delar kommunens åsikt om att en god förvaltning av naturreservaten är viktigt. Länsstyrelsen kan också, precis som kommunen, konstatera att länsstyrelsernas resurser för skötsel av naturreservat minskat de senaste åren. Länsstyrelsernas resurser för skötsel av naturreservat har och kommer med stor sannolikhet även i framtiden variera över tid. I B-föreskrifterna enligt 7

kap. 6 § miljöbalken ges möjlighet att genomföra vissa friluftslivsfrämjande åtgärder inom området.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Girjesliden (Girjiestjuvvielge) är en långsträckt utlöpare från Ryfjället (Ryjveje) och utgör den östligaste delen av reservatet. Området är mestadels ganska flackt med något brantare nordsluttningar ner mot Girjesån (Girjiesjuhka). Några tjärnar finns, bl.a. Stortjärnen och Starrtjärnen, och en myrmosaik med ett flertal smala myrstråk löper genom området.

Skogarna på Girjesliden är nästan helt grandominerade. Stora delar är urskogsartade med en allmän förekomst av riktigt gamla granar, kring och över 300 år. Död ved förekommer allmänt-rikligt i alla stadier av nedbrytning. Rödlistade vedsvampar förekommer mycket frekvent. Skogen är i delar påtagligt produktiv med grova och högvuxna granar och med hög- och lågörter i fältskiktet. I sluttningen ner mot Girjesån har skogen plockhuggits i varierande utsträckning, vilket har påverkat struktur och mängd död ved.

Inslaget av lövträd är överlag litet men i syd- och ostsluttningarna längst i öster finns ett betydande inslag av gamla och grova aspar.

De allra flesta skogar i Västerbotten är präglade av många och återkommande bränder. I västliga lägen upp mot fjällkanten har dock brandfrekvensen varit betydligt lägre. Stora delar av granskogarna på Girjesliden är av så kallad brandrefugial karaktär, dvs de har inte brunnit på mycket länge. Sluttningarna längst i öster utgör ett undantag där det allmänna-rikliga inslaget av asp tyder på en brand som ligger ca 120-150 år tillbaka i tiden.

På Girjesliden finns en myrmosaik med mestadels smala och små myrar. Den här myrmosaiken har i våtmarksinventeringen klassats som ”Höga naturvärden”. Påverkan från dikning är mycket liten.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Utökningen av Ryfjällets naturreservat utgör en mycket värdefull naturmiljö som hyser en mångfald av arter som är knutna till dessa miljöer. Området har egenskaper och strukturer som har utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, vindkraft, dikning samt annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas. Området behöver också skyddas långsiktigt mot verksamheter som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som utökningen av Ryfjällets naturreservat, där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Beslutet att utöka Ryfjällets naturreservat överensstämmer med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur på följande sätt:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd[1].

[1] Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2024. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 7168.

- Reservatet är stort, sammanhängande och ingår i det fjällnära skogsområdet, ett landskap som saknar motsvarighet i Sverige och i ett EU-perspektiv.
- Reservatet klassas som en ”Större urskogsartad skog i boreal region” vilket är en prioriterad naturtyp i den nationella strategin för skydd av skog. Prioriterade skogstyper är de skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara samt de skogstyper som bedöms vara underrepresenterade i formellt skyddade områden.
- Ryfjället ligger i närheten av flera andra skyddade områden och skogar med dokumenterat höga naturvärden. Därmed är förutsättningarna goda att långsiktigt bevara och utveckla de utpekade värdena, och skyddet av Ryfjället bidrar till bättre grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av områdets naturmiljöer stärker möjligheterna att nå flera av Sveriges nationella miljömål, framför allt Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv. Beslutet är även positivt för miljömålen Myllrande våtmarker och Storslagen fjällmiljö. Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Utökningen av Ryfjällets naturreservat berör riksintresse för naturvården (3 kap. 6 § miljöbalken), riksintresse för friluftslivet (3 kap. 6 § miljöbalken), samt riksintresse för skyddade vattendrag (4 kap. 6 § miljöbalken). Området berör även ett riksintresse för rennäringen (3 kap. 5 § miljöbalken).

Ovanstående riksintressen anser Länsstyrelsen vara förenliga med ett formellt skydd av området som naturreservat.

Naturreservatet berörs inte av gällande eller förfallna undersökningstillstånd eller andra utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken), energiproduktion (3 kap. 8 § miljöbalken), eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Området är utpekat som lämpligt för vindkraft i tilläggsplanen för vindkraft[2]. Länsstyrelsen anser att vindkraft är olämpligt i den här typen av stora, sammanhängande områden med mycket höga naturvärden.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att detta beslut om bildande av naturreservatet Ryfjället är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna, samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men

[2] Storumans och Sorsele kommuner, 2010. *Tilläggsplan för vindkraft. Tillägg till översiktsplan*.

att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis flodpärlmussla, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Emil Larsson, handläggare områdesskydd, som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Beslutskartor
2. Överklagandehänvisning regeringen
3. Beslut om bildande av naturreservatet Ryfjället i Storumans kommun (dnr 511-2685-2021, beslutat 2024-11-21)

Bilaga 1

Beslutskarta (översikt), inklusive det befintliga naturreservatet Ryfjället.

Bilaga 1

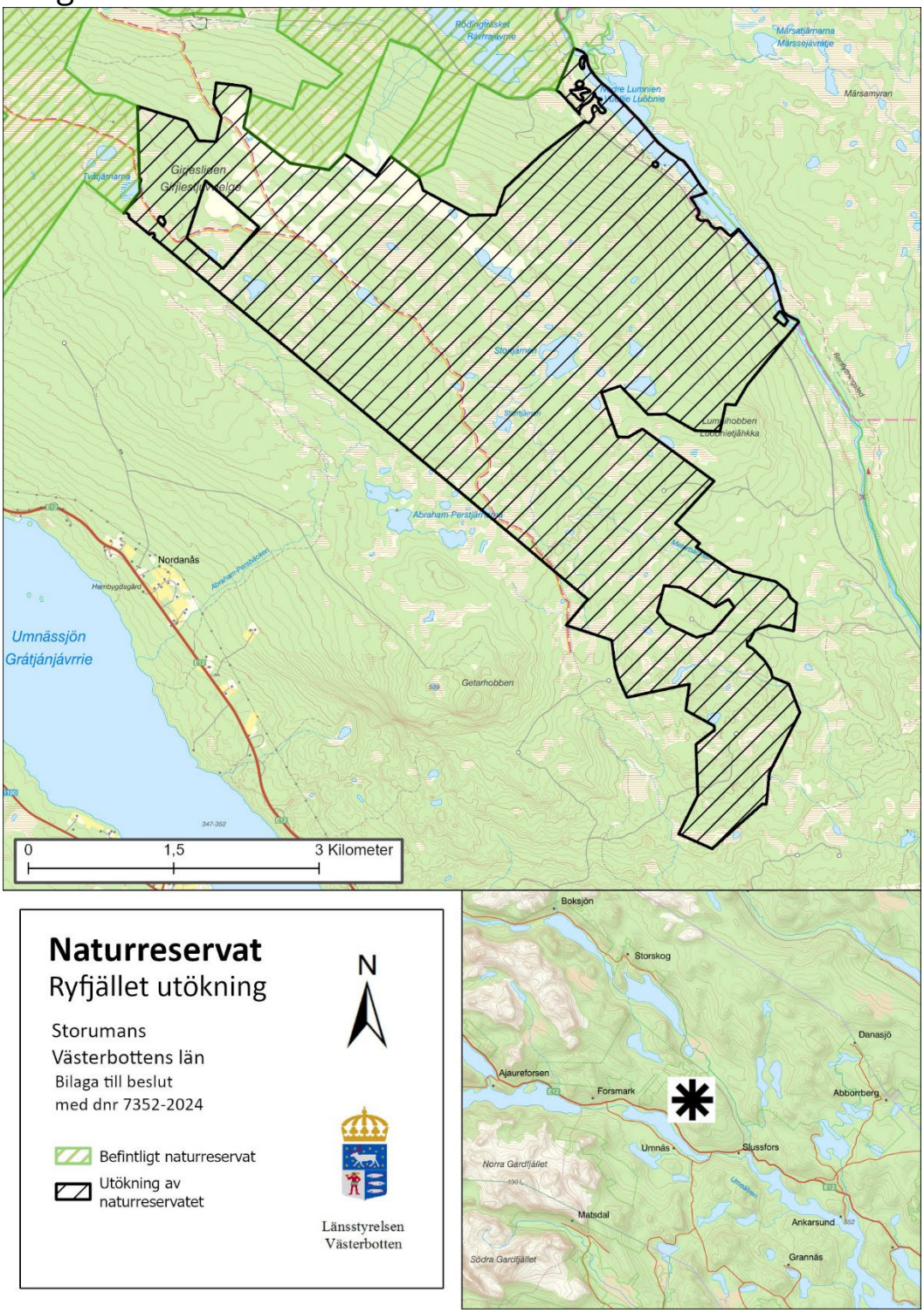

Beslutskarta (inzoomad) över utökningsdelen av naturreservatet.

Datum
2026-10-13

Diarienummer
7352-2024

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.

Datum
2024-11-21

Diarienummer
511-2685-2021

Dossiernummer
2402467

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Ryfjället i Storumans kommun

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med Ryfjällets naturreservat beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 3.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Fakta om naturreservatet

Namn	Ryfjället
Dossiernummer	2402467
NVR-id	2063425
Kommun	Storuman
Län	Västerbotten

Lägesbeskrivning	70 km NV om Storuman
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation 36a, norra högfjällsregionen
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Tärna-Stensele Allmänning, Björkfors samfällighet, Statens fastighetsverk samt enskilda
Fastigheter	Allmänningsskogen 1:1, Björkfors S:3, Järvsjö 1:6, 1:43 och 1:44, Fjällsjö 1:1, Rödingfors 1:22, Kronoöverlopps-marken 3:1 och 4:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten, Tärna-Stensele Allmänning
Totalareal	7987 hektar
Areal skogsmark	5295 hektar
Areal våtmark	1024 hektar
Areal fjällbjörkskog och fjällhed	84 hektar
Areal vatten	615 hektar

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa områdets mycket värdefulla naturmiljöer i form av grannaturskogar samt dess sjöar och vattendrag, våtmarker och andra öppna marker. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Populationen av det starkt hotade tajgafjällflyet (Xestia borealis) och dess livsmiljö ska bevaras.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För de delar av reservatet som är präglat av naturliga störningar eller är påverkat av skogsbruk, dikning eller främmade arter så ska syftet även kunna nås genom att:

- öka variationen och främja lövandelen i områdets ungskogar och medelålders skogar
- återställa struktur och hydrologi i sjöar, vattendrag, våtmarker och skog
- ta bort för området främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för beslutet

Ryfjällets naturreservat är ett område med mycket höga bevarandevärden kopplat till dess naturvärden och även dess värden för friluftslivet.

De höga naturvärdena är främst knutna till områdets grandominerade natur- och urskogar som innehåller rikligt med naturskogsstrukturer som gamla, grova träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Trädskiktet är flerskiktat och har lång kontinuitet. I området förekommer ett stort antal naturskogslevande indikatorarter och rödlistade arter. Bland dessa finns det starkt hotade tajgafjällflyet, en art omfattas av bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och vars livsmiljöer i enligt med detta direktiv ska skyddas. Skogarna i reservatet har generellt en mycket låg påverkansgrad. I reservatet finns också till synes orörda våtmarker och naturliga sjöar och vattendrag.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att kunna bevaras. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna att bevara och utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande

processer, strukturer och arter säkerställs. Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, spång, bro eller brygga,
5. anlägga ledning eller rör,
6. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämma, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
7. tippa, dumpa eller anordna upplag,
8. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
9. avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
10. plantera öppen mark med träd, buskar eller energigrödor,
11. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer. Undantag gäller för utsättning av fisk som regleras i förordningen om fisket, vattenbruket och fiskenäringen (1994:1716),
12. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, jordförbättringsmedel eller kalk,

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

13. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftslivsverksamhet,
14. utföra restaureringsåtgärder i vattenmiljön, såsom iläggning av sten och borttagande av vandringshinder,
15. utmärkning av befintliga leder och stigar,
16. uppförande av ett för allmänheten tillgängligt vindskydd på fastigheterna Järvsjö 1:43 och 1:44,
17. anläggning och utmärkning av gångstig från Järvsjö 1:6 (Gamm-Järvsjön) till vändplanen av Järvsjölidvägen,

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stugor, vindskydd, eldstäder, bro, spång, stigar och leder,
4. borttagande av förfallna byggnader och andra anläggningar,
5. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål, inklusive forn- och kulturlämningar, genom plantryckning samt röjning och fällning av buskar och träd,
6. skötselåtgärder för att öka variationen eller lövandelen i ungskogar och medelålders skogar genom selektiv röjning, gallring, kapning av enstaka träd, stängsling, markstörning eller liknande åtgärder,
7. skötselåtgärder i våtmarker och hydrologiskt påverkad skog genom röjning av buskar och träd, igenläggning av diken, slåtter, bete eller annan markstörning eller liknande åtgärder,

8. fysisk och hydrologisk återställning i sjöar och vattendrag genom återställning av rätade bäcksträckor, borttagande av vandringshinder eller andra liknande åtgärder,
9. borttagande av för området främmande arter,
10. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra kvistar för att använda till lägereld,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon i terräng med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor och lavar, samt svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur.

   Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

7. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka).

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6

§ miljöbalken i detta beslut, samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,

b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,

c) pågående markanvändning och övrig verksamhet på fastigheterna Fjällsjö 1:1 och Rödingfors 1:22, inklusive terrängkörning till och från fastigheterna i samband med jord- och skogsbruksåtgärder, i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,

d) normalt underhåll av befintliga vägar och vägområden. Träd som fallit eller hotar att falla över väg/vägområde får kapas men ska lämnas i naturreservatet,

e) normalt underhåll av befintliga leder och stigar. Träd som fallit eller hotar att falla över led/stig får kapas men ska lämnas i naturreservatet,

f) drift, underhåll, reparation av mast enligt gällande markupplåtelse samt ledning och ledningsgata inom ramen för befintlig koncession, ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt, inklusive nödvändiga avverkningar i ledningsgata och sidoområde samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,

g) uppförande av enkel sommarbrygga i anslutning till stuga,

h) uppförande av sittplats och bänk, grillplats, vindskydd, skoterbro, brygga eller liknande anläggning som ersättning för befintlig anläggning. Den nya anläggningen ska ha motsvarande funktion, användningssätt, storlek och läge som den borttagna anläggningen. Åtgärden ska ske i samråd med Länsstyrelsen,

i) uppförande av vedskjul, utedass eller annan liknande komplementbyggnad inom 15 meter från befintlig huvudbyggnad och inte närmare strandlinjen än 25 meter,

j) skötsel av stugtomt (max 800 m^2) genom att röja sly och buskar, plantera och underhålla gräsmatta och trädgårdsland,

k) fällning av enstaka träd som riskerar att orsaka skada i anslutning till byggnader och andra anläggningar,

l) uppförande av högst 9 nya stugor inom ett begränsat område vid Järvsjön, se bilaga 2. Max 800 m^2 per tomt, stugan ska placeras minst 25 meter från strandlinjen,

m) uppförande av jakttorn,

n) att kvista träd och att röja buskar och sly från jaktpass i syfte att upprätthålla siktgator i skog. Stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas,

o) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,

p) ett begränsat uttag av ved för bruk vid jaktpass och jaktstuga belägna i naturreservatet. Stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas till ved. Undantaget omfattar inte fritidshusen kring Järvsjöns strand,

q) åtgärder som syftar till att bibehålla öppna natur- och kulturmiljöer genom röjning av buskar och sly. För andra kultur- eller biotopvårdande åtgärder krävs Länsstyrelsens tillstånd från föreskrifterna,

r) för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att plantera in eller sätta ut inhemska växter eller djur i artbevarande syfte,

s) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation. För att genomföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär någon form av markering, fällfångst eller andra åtgärder som kan innebära påverkan på naturmiljön krävs Länsstyrelsens tillstånd.

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Ärendets beredning

De höga naturvärdena i naturreservatet blev först kända år 2015 i samband med Länsstyrelsens fjällskogsinventering. Området inventerades då från luften med helikopter. År 2016 besöktes stora delar av barrskogarna kring Järvsjön till fots. Bedömningen av områdets mycket höga skogliga naturvärden kunde därmed bekräftas och stärkas. Under 2018 genomfördes en inventering av det starkt hotade tajgafjällflyet och en dittills okänd lokal

för arten hittades i reservatet. År 2020 genomförde Länsstyrelsen en ny och mer omfattande fjällskogsinventering och ett tidigare oinventerat område kring Girjesån besöktes.

Senare under 2020 inleddes dialog om formellt skydd med den stora markägaren Tärna-Stensele Allmänningsskog. Länsstyrelsen och Allmänningen enades om att ett stort område kring Järvsjön skulle bli naturreservat. Efter dialog om gränser, föreskrifter och ekonomisk ersättning mellan staten och Tärna-Stensele Allmänningsskog nåddes en överenskommelse om intrångsersättning 2021.

Under 2020-2022 inkom intresseanmälningar om formellt skydd från flera andra markägare kring Ryfjället. Efter dialog om gränser, föreskrifter och ersättning nåddes överenskommelser om intrångsersättning för dessa delar under 2023, och ersättningen betalades ut under 2024. För Järvsjö 1:6 har en skyddsprocess pågått och varit långt framskriden. Markägarna har sedan valt att avvakta och 1:6 omfattas inte av det här beslutet.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har skickats på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- **Statens Fastighetsverk** ställer sig positiv till att naturreservatet bildas.

- **Vattenfall Eldistribution** framför att reservatsföreskrifterna inte får förhindra underhåll, drift eller reparationer av befintliga ledningar. De informerar även om att en ny kraftledning planeras mellan Ajaure och Dikanäs, och att denna kommer att beröra naturreservatet.

  Länsstyrelsens kommentar: I undantag f) möjliggörs drift, underhåll och reparationer för både befintliga och planerade, tillståndsgivna ledningar. Undantaget omfattar inte planerade åtgärder som saknar tillstånd. Länsstyrelsen anser det inte lämpligt med mer generella undantag när kraftledningens dragning och omfattning inte är bestämd eller tillståndsgiven. Med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken kan dispens medges från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och är förenligt med föreskriftens syfte.

- **Sveriges geologiska undersökning (SGU)** anser att undersökning och kartläggning av malmpotentiella områden samt inventering av mineralfyndigheter ska undantas från föreskrifterna när sådan verksamhet utförs av en statlig myndighet. SGU framför att vissa typer av undersökningsarbeten ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning.

  Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har varit i kontakt med SGU. Länsstyrelsen och SGU delar uppfattningen att det finns undersökningar som kan genomföras utan att bryta mot naturreservatsföreskrifterna eller påverka syftet med naturreservatet, medan mer fördjupade undersökningar kan innebära en påverkan på mark, vegetation och arter. Länsstyrelsen anser det inte lämpligt med generella undantag från föreskrifterna när åtgärdernas typ och omfattning inte är kända i förväg. Med stöd av 7 kap. 7 och 26 §§ miljöbalken kan dispens medges från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och är förenligt med föreskriftens syfte.

- **Skogsstyrelsen** ställer sig positiv till att naturreservatet bildas.

- **Svenska Samernas Riksförbund (SSR)** lämnar övergripande synpunkter på förslaget och hänvisar till berörd sameby för områdesspecifika synpunkter. SSR anser att det är viktigt att naturreservaten inte orsakar olägenhet för renskötseln i länet. Inskränkningar i renskötselrätten ska ske i samförstånd med rättighetshavarna, samebyarna. Bränningar och stängsling anges som exempel på åtgärder som alltid bör samrådas om.

  Länsstyrelsens kommentar: Inför skötselåtgärder med påverkan på renskötseln, bl.a. naturvårdsbränningar, ingår alltid samråd med samebyn vid planering av genomförandet. Både Länsstyrelsen och Rans sameby kan ta initiativ till samråd om skötsel av naturreservatet.

- **Sametinget** skriver i sitt yttrande att det är viktigt att det samiska kulturlandskapet och historia synliggörs samt att föreskrifterna för naturreservatet inte hindrar samisk markanvändning. Sametinget noterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln.

- **Storumans kommun** tillstyrker reservatsförslaget. Kommunens översiktsplan listar inga motstridiga planer för området och man

konstaterar att friluftsliv, jakt och fiske är viktigt för kommunens invånare och besökare. Kommunen vill försäkra sig om att befintliga skoterleder och vandringsleder får underhållas fortsättningsvis. Man önskar också att möjliggöra fler arrenden och fiskekojor längs Gamm-Järvsjöns strand.

Länsstyrelsens kommentar: I undantag e) möjliggörs underhåll av befintliga leder och stigar. Enligt undantag l) får 9 stycken nya stugor uppföras inom markerat område i bilaga 2. Detta är en kompromiss mellan områdets orördhet och intresset som finns för stugor i området, och var en förutsättning för att kunna komma överens med den stora markägaren Tärna-Stensele allmänning.

- **Två markägare** anser att området för undantag l) ska förflyttas från vägen, att undantaget för enkel sommarbrygga (undantag g) ska utgå, att begreppet tomt bör förtydligas, samt att underhåll av stugtomt ska utgå eller preciseras. Man vill också ha en bakgrund till undantag l).
  Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen anser att dessa undantag från föreskrifterna är tydliga och inte ska justeras. Enligt undantag l) får 9 stycken nya stugor uppföras inom markerat område i bilaga 2. Detta är en kompromiss mellan områdets orördhet och intresset som finns för stugor i området, och var en förutsättning för att kunna komma överens med den stora markägaren Tärna-Stensele allmänning.

- **En markägare** anser att undantaget för ströängar (undantag c) inte är tillräckligt för att kunna fortsätta bruka ströängarna på det sätt som görs idag.
  Länsstyrelsens kommentar: Undantag c) innebär att reservatsföreskrifterna inte reglerar någonting inom ströängarna. Däremot gäller annan lagstiftning, t.ex. om strandskydd, terrängkörning och bygglov, på samma sätt som innan naturreservatet beslutades. Länsstyrelsen har efter remissen valt att förtydliga skrivningen av undantag c).

- **En markägare** vill försäkra sig om att befintliga jakttorn och jaktpass får nyttjas och underhållas, samt att nya jakttorn får uppföras. Hon vill också försäkra sig om att befintliga stigar, leder och vägar fortsatt får nyttjas, märkas ut och underhållas. Hon vill också att reservatsföreskrifterna medger uppförande av vindskydd på

fastigheterna Järvsjö 1:43 och 1:44. Utöver detta har markägaren bidragit med en beskrivning av områdets kulturhistoria (se bilaga 2 till skötselplanen).

Länsstyrelsens kommentar: Synpunkter om jakt tillgodoses i undantagen p-s; synpunkter om stigar, leder och vägar tillgodoses i undantagen d-e. Med Länsstyrelsens tillstånd kan utmärkning av befintliga stigar och leder (föreskrift A15) och uppförande av ett för allmänheten tillgängligt vindskydd på Järvsjö 1:43 och 1:44 (föreskrift A16) ske.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Ryfjällets naturreservat ligger 70 km nordväst om Storuman i Storumans kommun. Det är ett mycket stort område på Ryfjällets (Ryvjeje) sydostliga utlöpare, mellan Umeälvens dalgång och Boksjödalen. Det är ett omväxlande landskap där flera skogsberg och deras sluttningar dominerar terrängen. Mellan bergen Kittelbotten/Norrberget och Järvsjöliden (Agkelesgielas) är landskapet flackare med en stor andel myrmarker. I nordväst ligger den stora Järvsjön (Jiervasjávrrie). Sjön avvattnas åt norr av Järvbäcken som mynnar i Nedre Boksjön (Vuöllie Girjá). Fritidshus ligger glest utspridda runt sjöns stränder. Några mellanstora sjöar finns också: Gainatjärnarna (Gájnajávrátjah) i söder, Långtjärnen och Rödingträsket (Rávrrajávrrie) i öster. Här gränsar reservatet till Girjesån (Girjiesjuhka) och det befintliga naturreservatet Vindelfjällen. Längst västerut finns en friliggande del kring berget Sipmehobben (Tsiepmievaartoe) där landskapet är brantare. Sipmehobbens topp når ovanför trädgränsen.

Skogarna i naturreservatet är nästan helt grandominerade. Stora delar är urskogsartade med en allmän förekomst av riktigt gamla granar, kring och över 300 år. Död ved förekommer allmänt-rikligt i alla stadier av nedbrytning. Rödlistade vedsvampar förekommer i de här delarna mycket frekvent. I sluttningarna på bland annat Järvsjöliden, Kittelbotten och Skäftesberget finns inslag av högproduktiva skogar med mycket grova granar och med hög- och lågörter i fältskiktet. På och kring Avaberget och Brånavikberget samt på några ställen till har skogen plockhuggits i varierande utsträckning, vilket har påverkat struktur och mängd död ved. Även dessa skogar utgör klara värdekärnor med ett stort inslag av gamla träd och allmänt med död ved.

Inslaget av lövträd är överlag litet men det finns några undantag. I Kittelbottens ostsluttning finns ett betydande inslag av gamla och grova sälgar, och grova aspar dominerar Brånavikbergets brantaste del ner mot Umeälvens dalgång. På högre höjd ökar inslaget av björk och på de högsta topparna övergår skogen i fjällbjörkskog.

De allra flesta skogar i Västerbotten är präglade av många och återkommande bränder. I västliga lägen upp mot fjällkanten har dock brandfrekvensen varit betydligt lägre. Stora delar av granskogarna i Ryfjällets naturreservat är av så kallad brandrefugial karaktär, dvs de har inte brunnit på mycket länge. Brånavikberget utgör ett undantag där det allmänna-rikliga inslaget av asp tyder på en brand som ligger ca 120-150 år tillbaka i tiden. Den stora mängden gamla sälgar på Kittelbotten tyder också på brandhistorik långt tillbaka i tiden. I reservatet ingår också några sentida kalhyggen.

Andelen stora våtmarker är liten och finns framför allt kring Gainatjärnarna, norr om Järvsjön och längs Girjesån. De flesta har i våtmarksinventeringen klassats som ”Vissa naturvärden”, men myrområden norr om Järvsjön och öster om Kittelbotten har klassat som ”Höga naturvärden”. Påverkan från dikning är mycket liten. På vissa ställen, till exempel på myrarna söder om Järvsjöliden, finns mindre delar som sannolikt är dikade. Den hydrologiska påverkan bedöms även i dessa delar vara försumbar.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Ryfjället är en mycket värdefull naturmiljö som hyser en mångfald av arter som är knutna till dessa miljöer. Området har egenskaper och strukturer som har utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, vattenkraftsutbyggnad, dikning samt annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas. Området behöver också skyddas långsiktigt mot verksamheter som försvårar för allmänhetens tillträde till området eller som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär.

Reservatet innehåller även arealer med ungskogar. Därför möjliggörs skötsel som kan höja naturvärdena på kortare tid än om skogen hade lämnats för fri utveckling. Det finns också små områden med hydrologiskt påverkade skogar,

vattendrag och myrar. Därför är det motiverat att möjliggöra återställande åtgärder för hydrologi och morfologi.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som Ryfjället där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Skyddet av Ryfjället har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur och bevarandet av naturreservatet Ryfjället ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör området högt prioriterat för skydd[1].
- Reservatet är mycket stort, sammanhängande och ingår i det fjällnära skogsområdet, ett landskap som saknar motsvarighet i Sverige och i ett EU-perspektiv.
- Reservatet klassas som en ”Större urskogsartad skog i boreal region” vilket är en prioriterad naturtyp i den nationella strategin för skydd av skog. Prioriterade skogstyper är de skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara samt de skogstyper som bedöms vara underrepresenterade i formellt skyddade områden.
- Ryfjället ligger i närheten av flera andra skyddade områden och skogar med dokumenterat höga naturvärden. Därmed är förutsättningarna goda att långsiktigt bevara och utveckla de utpekade värdena, och

[1] Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

skyddet av Ryfjället bidrar till bättre grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

- I reservatet förekommer arten tajgafjällfly (Xestia borealis). Arten har mycket höga krav på sin livsmiljö och är helt beroende av mycket gamla, glesa granurskogar. I och kring naturreservatet Ryfjället har arten sitt enda kända fäste i Västerbottens län. Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv bilaga 2, och dess livsmiljöer ska i enlighet med detta direktiv skyddas.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet och naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Reservatsbeslutet omfattar 6254 hektar skogsmark, 1068 hektar våtmarker och 615 hektar sjöar och vattendrag som med dess arter, strukturer och processer bidrar till de nationella etappmålen om skydd av skogsmark och vattenmiljöer. Beslutet stärker möjligheterna att nå miljömålen Storslagen Fjällmiljö, Levande skogar och Myllrande våtmarker men även miljömålen Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Reservatet bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Några av naturreservatets vattenförekomster har statusklassats[2]. Järvsjön, Järvbäcken och Rödingträskbäcken bedöms ha hög ekologisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv (2000/60/EG)[3]. Stensjöån och Storvidebäcken bedöms ha god ekologisk status. Ett skydd av området kommer att bidra till att den ekologiska statusen bibehålls och kan förbättras. Skyddet av området bidrar även till att uppnå god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet.

[2] VattenInformationsSystem Sverige (VISS). 2024-05-13.
[3] Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

I väster berörs naturreservatet av ett riksintresse för naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken) och för friluftsliv/rörligt friluftsliv (3 kap. 6 §, 4 kap. 1-2 §§ miljöbalken). Reservatet berörs även av en renflyttningsled som är av riksintresse för rennäringen (3 kap. 5 § miljöbalken). Stora delar i väster berörs också av riksintresse för skyddade vattendrag (4 kap. 6 § miljöbalken).

Ovanstående riksintressen anser Länsstyrelsen vara förenliga med ett formellt skydd av området som naturreservat.

Området är inte utpekat i Storumans översiktsplan[4] eller i tilläggsplanen för vindkraft[5].

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att detta beslut om bildande av naturreservatet Ryfjället är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna, samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en intresseavvägning där hänsyn ska tas till enskilda intressen. Utgångspunkten vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen är att inskränkningar som motiveras av hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatets avgränsning och föreskrifter är nödvändiga för att skydda och utveckla områdets bevarandevärden. I avsnittet Motiv till skyddets utformning ges en fördjupad motivering till detta.

Sammantaget finner Länsstyrelsen att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

---

[4] Storumans kommun, 2011. *Översiktsplan för Storumans kommun*.
[5] Storumans och Sorsele kommuner, 2010. *Tilläggsplan för vindkraft. Tillägg till översiktsplan*.

Upplysningar

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Enligt 1 § terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) är det förbjudet att köra på barmark i terräng med motordrivna fordon,
- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis flodpärlmussla, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- Tillstånd för utsättning av fisk måste alltid sökas hos länsstyrelsen. Tillstånd får inte ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Tillstånd får inte

heller ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar. (16 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen),

- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning,
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd,
- Vattenverksamheter, t.ex. anläggandet av en brygga, är anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Emil Larsson, naturvårdshandläggare, som föredragande. I handläggningen har också Henrik Sporrong, naturvårdshandläggare, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Beslutskarta där område för undantag l) är utmärkt
3. Skötselplan inklusive bilagor
4. Hur man överklagar

Bilaga 1 Beslutskarta

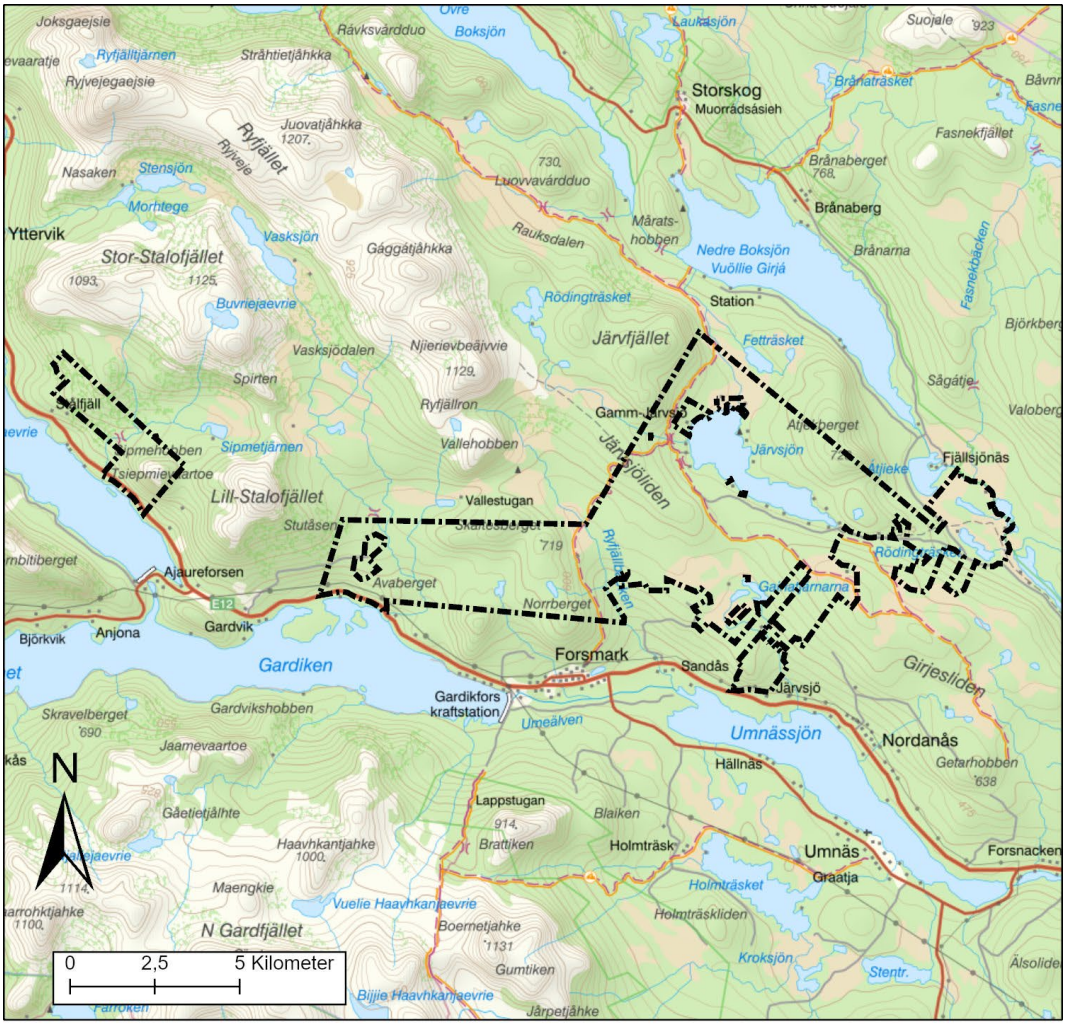

Naturreservat

Bilaga 1 till beslut med diarienummer 2685-2021

Gräns naturreservat

Bakgrundskartor © Lantmäteriet, Länsstyrelsen

Länsstyrelsen Västerbotten

Bilaga 2 Beslutskarta för undantag l)

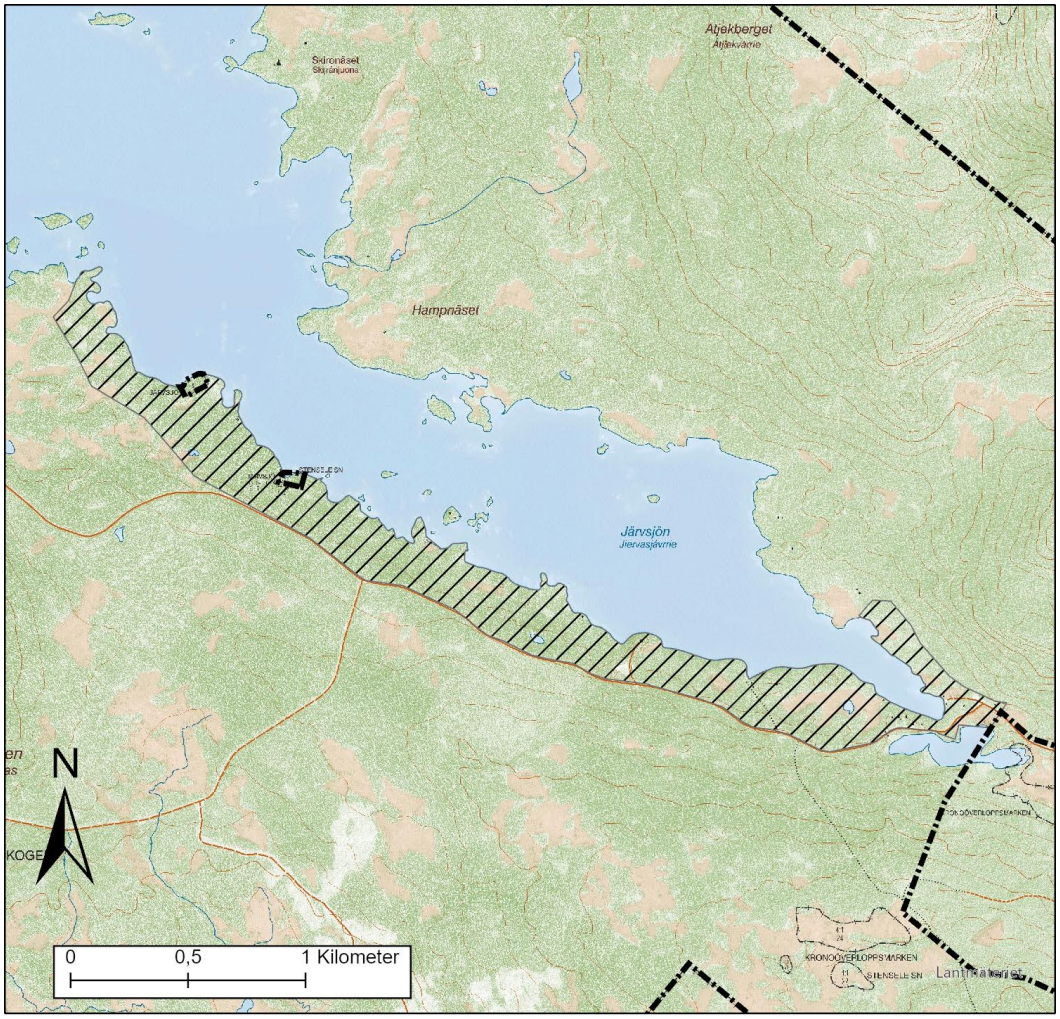

Naturreservat

Bilaga 2 till beslut med diarienummer 2685-2021

Gräns naturreservat

Område som omfattas av undantag l) för uppförande av högst 9 nya stugor

Länsstyrelsen Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet, Länsstyrelsen

Datum
2024-11-21

Diarienummer
511-2685-2021

Dossiernummer
2402467

Skötselplan för Ryfjällets naturreservat i Storumans kommun

1 Skötselområden för naturmiljöer

Naturreservatet är indelat i 5 skötselområden. För varje skötselområde redovisas bevarandemål och skötselåtgärder.

För samtliga skötselområden ska främmande arter som utgör ett hot mot den biologiska mångfalden inte förekomma.

1.1 Skötselområde 1: Grandominerad barrskog med i huvudsak fri utveckling (6061 ha)

Beskrivning

Omfattar all gammal barrskog i naturreservatet.

Bevarandemål

- Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska ha en naturlig hydrologi.
- Skogen ska utmärkas av olikåldrighet, luckighet och genomgående stor strukturell variation. Grova och gamla träd ska vara vanliga. Generellt ska tillgången på stående och liggande död ved vara stor.

- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

1.2 Skötselområde 2: Yngre barrskogar med möjlighet till lövgynnande åtgärder (164 ha)

Omfattar alla hyggen och ungskogar i naturreservatet.

Bevarandemål

- Skogen ska ges möjlighet att successivt utveckla höga naturskogsvärden och skogen ska på sikt präglas av naturliga processer och innehålla naturskogsstukturer motsvarande de bevarandemål som angetts för skötselområde 1.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden

Skötselåtgärder

Stängsling

Om den föryngring som kommer bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete ska möjligheten att bygga hägn övervägas och kunna utnyttjas.

Lövgynnande åtgärder

Selektiva röjningar och gallringar av barrträd kan genomföras för att gynna lövträd och få en mer lövrik skog.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

1.3 Skötselområde 3: Fjällbjörkskog och fjällhedar (84 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar de begränsade arealer fjällbjörkskogar och fjällhedar som finns i reservatets högst belägna delar kring Sipmehobben.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska utgöras av fjällbjörkskog med närliggande fjällhedar.
- Skötselområdet ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till. Naturliga processer som trädens åldrande och döende, snö- och stormfällningar, insekter och svampars nedbrytning, översvämningar, ras och skred ska tillåtas fortgå ostört. Det kan innebära att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska också präglas av naturlig hydrologi och naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet och rörligt markvatten
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

1.4 Skötselområde 4: Våtmarker med möjlighet till hydrologisk restaurering (1063 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar alla våtmarker i naturreservatet. Myrarna har i mycket stor utsträckning en ostörd hydrologi.

Bevarandemål

- Skötselområdet ska huvudsakligen bestå av fysiskt och hydrologiskt intakta våtmarker.
- I området ska det finnas olika naturligt förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- De hydrologiska och hydrokemiska förhållandena ska vara opåverkade. Hydrologin ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året.
- Skötselområdet ska präglas av naturliga ekologiska och hydrologiska processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området.
- Främmande arter ska inte utgöra ett hot mot områdets naturvärden.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Skötselområdet ska huvudsakligen utvecklas fritt genom naturliga processer.

Hydrologisk återställning

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin övervägas.

1.5 Skötselområde 5: Sjöar och vattendrag med fri utveckling (615 ha)

Beskrivning

Skötselområdet omfattar reservatets samtliga sjöar och vattendrag.

Bevarandemål

- Skötselområdets sjöar och vattendrag ska ha en naturlig hydrologi och vattenkemi.
- Skötselområdets sjöar och vattendrag inklusive stränder och strandvegetation ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till naturtyperna. Naturliga erosions- och ackumulationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.
- Stränder och strandvegetation ska präglas av naturliga processer där naturliga erosions- och ackumulationsprocesser ska tillåtas fortgå ostört och forma strukturer och livsmiljöer.
- Vattenkvalitén ska vara god med försumbar påverkan av mänskliga faktorer, t.ex. övergödande, försurande och grumlande ämnen. Det ska inte förekomma gödsling, kalkning, dikning samt inplantering av främmande arter eller utsättning av främmande fiskstammar inom skötselområdet.
- Vattenlevande organismer ska ha fria vandringsvägar.
- Typiska arter ska ha stabila eller ökande populationer inom området. Den typiska strandvegetationen ska finnas kvar.

Skötselåtgärder

Fri utveckling

Fri utveckling där de naturliga processerna tillåts fortgå ostört. Det ska vara möjligt att restaurera fysiologiskt och hydrologiskt påverkade delar.

2 Friluftsliv

Beskrivning

Ryfjället är ett stort naturreservat med många möjligheter till friluftsliv. Området nyttjas året runt för jakt och fiske, och på vintern för skoter- och skidåkning. I dagsläget finns inga anläggningar i form av stugor, kojor eller vindskydd som är öppna för allmänheten. Det finns två skoterleder som korsar området.

Mål för friluftsliv

- Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.
- Intressanta natur- och kulturvärden ska bevaras, vårdas och skötas så att områdets upplevelsevärden för friluftslivet bevaras.
- Reservatet ska vara attraktivt att besöka med välskötta besöksanläggningar.
- Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatets upplevelsevärden inför och under besök i området. Informationen ska också bidra till att reservatets syfte att bevara naturtyper och arter uppnås.
- Reservatets intressanta naturmiljöer och arter ska kunna besökas utan att skada dem.

Åtgärder för friluftsliv

Det ska finnas möjlighet att uppföra nya anläggningar såsom leder, parkeringsplatser, grillplatser, vindskydd och kojor/stugor i reservatet. Planering, förvaltning och anläggande av sådana ska ske i nära samarbete och dialog mellan Länsstyrelsen och Tärna-Stensele Allmänning.

3 Kulturhistoria

I naturreservatet har människor rört sig sedan länge. De som bodde i Storskog, Brånaberg och Station tog vägen över Järvsjön på väg ner till Nordanås, Forsmark och Umnäs för bland annat skola och kyrka. Boende i Järvsjö (vid Umeälven) gick samma stigar men åt andra

håller, över Brånavikberget och Gainatjärnarna till fäbodarna vid Gamm-Järvsjön där man vallade kor, slog myrarna, plockade bär och fiskade. Båtar fanns vid både Gainatjärnana, Järvsjön och Girjá (Boksjön). En längre beskrivning av områdets kulturhistoria har en markägare i reservatet, härstammande från Järvsjö, bidragit med och finns att läsa i bilaga 2 till skötselplanen.

4 Gränsmarkering

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar.

5 Information

En informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet. Information om naturreservatet på Länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

6 Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter. Jakttorn får uppföras och befintliga sikt- och skjutgator får röjas enligt reservatets föreskrifter.

Renskötsel får bedrivas i naturreservatet enligt gällande lagstiftning.

7 Samråd med rennäring

Samråd mellan Länsstyrelsen och berörd sameby ska genomföras inför skötselåtgärder i Ryfjällets naturreservat som kan medföra påverkan på rennäringen. Båda parter ska kunna ta initiativ till samråd.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen av naturreservatet.

9 Bilagor

1. Karta över skötselområden
2. Beskrivning av områdets kulturhistoria

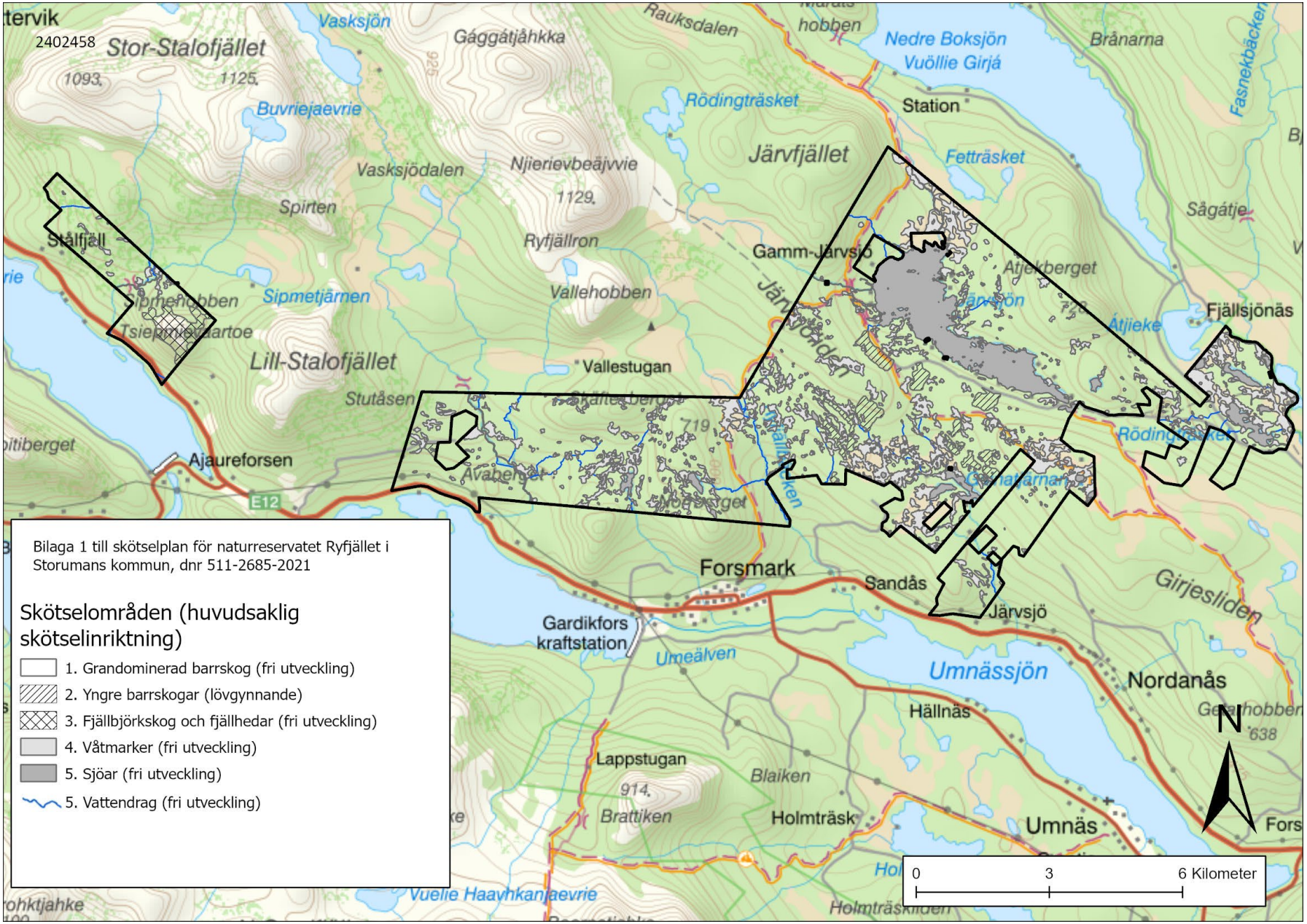
Bilaga 1 till skötselplan för naturreservatet Ryfjället i Storumans kommun, dnr 511-2685-2021
Skötselområden (huvudsaklig skötselinriktning)
1. Grandominerad barrskog (fri utveckling)
2. Yngre barrskogar (lövgynnande)
3. Fjällbjörkskog och fjällhedar (fri utveckling)
4. Våtmarker (fri utveckling)
5. Sjöar (fri utveckling)
5. Vattendrag (fri utveckling)
Stor-Stalofjället
Lill-Stalofjället
Järvfjället
Stålfjäll
Vasksjön
Gåggåtjåhkka
Rauksdalen
Nedre Boksjön
Vuöllie Girjá
Brånarna
Fasnekbäcken
Rödingträsket
Station
Fetträsket
Buvriejaevrie
Vasksjödalen
Njierievbeäjvvie
Spirten
Ryfjällron
Sågåtje
Gamm-Järvsjö
Atjekberget
Sipmetjärnen
Vallehobben
Fjällsjönäs
Åtjieke
Vallestugan
Stutåsen
Ajaureforsen
E12
Forsmark
Sandås
Järvsjö
Girjesliden
Gardikfors kraftstation
Umeälven
Umnässjön
Nordanås
Hällnäs
Lappstugan
Blaiken
Brattiken
Holmträsk
Umnäs
N
0
3
6 Kilometer
Vuelie Haavhkanjaevrie
Holmträskliden

Kulturvärden kring Järvsjö
Stigar kring Järvsjö

Jag gillar stigar och det är med sorg jag ser hur många stigar som försvinner i ris, kalhyggen, vägbyggen eller i glömska. Jag vill på detta sätt försöka få stigarna i Järvsjö/Storskog området att finnas kvar en lång tid framåt.

Platserna GammJärvsjö och Järvsjö är gamla. I samband med regleringen av Umnässjön gjordes arkeologiska fynd från stenåldern vid stränderna, även vid Järvsjönäset. Vi vet också att samerna har vandrat i området långt innan nybyggen och många samer blev också bofasta allt eftersom.
Flyttleden går vid GammJärvsjö men troligtvis har samerna även flyttat renar vid Järvsjö. Inga Omma född 1926 (gift Baer) har berättat att hon varit med på renflytt förbi Järvsjö och att de hade renarna på den lilla tjärnen, väst om nuvarande huset, under natten. De sov över på gården.

Det vi nu kallar GammJärvsjö, var det första Järvsjö. Pehr Olof Ersson hade kring 1853 startat detta nybygge men insåg rätt snart att det var odugligt för åkerbruk. 1856 ansökte han om annan frostfri jord och byamän från Umenäs och åbon Pehr Erik Grubbström i Forsmark och nybyggaren Carl Danielsson i Hällnäs träffades och visade ny mark vid Gratjansjöns norra sida. (Umnässjön)

Det nya bygget blev nere på Järvsjönäset.
Efter ca 10 år drog Pehr Olof Ersson vidare för nya nybyggen och nya pigga nybyggare tog vid i Järvsjö.
(En stor myr nordost om Gainatjärn kallas PerOlof Ers myra)
1867 sålde Pehr Olof Ersson nybygget till Daniel Abraham Andersson och flyttade till Tärnabygden (Högstaby)
Daniel Abraham sålde några år senare halva nybygget till Nicke Claesson.
1884 tog handlaren Janne i Umnäs över den andra halvan och Daniel Abraham flyttade till Sandås där han började med ett nytt nybygge.

Järvsjönäset:
Där uppfördes boningshus, ladugårdar, lador, potatiskällare, kornlogar, tjärdal och uppodlade marker. GammJärvsjö blev fäbod med slåtterängar. En plats där de fiskade och plockade bär.

Naturligtvis gick det en stig/körväg i anslutning till detta nybygge vid Umnässjöns strand, till grannbyarna i öst och väst men denna stig har till stor del försvunnit. Överväxt och förstörd vid avverkningar.
Några stigar gick från Järvsjönäset och upp mot berget.
Den västra stigen gick förbi den lilla tjärnen, väst om tjärnen, och till den plats där Kallesdal stigen går. Jag vet också att en stig har gått upp vid Frans och Anny Nilssons ladugård upp mot berget.
Stigar från Järvsjönäset på den östra sidan:
Min mamma Sonja född 1937 har berättat att när hon var liten brukade de gå stigen ner från nuvarande huset och rakt ner till näset. Där badade hon i Umnässjön, detta var innan sjön reglerades så det var en fantastisk sandstrand där.
Svängde man av denna stig till vänster, när man gick ner mot Järvsjönäset, (östra sidan av näset) kom man till båtplatsen.
Jag förmodar att denna stig från näset, som gick upp från näset förbi nuvarande huset, gick upp mot berget och vidare till GammJärvsjö.

Min släkt kom att bli en av de familjer som valde att bruka jorden i Järvsjö. Janne i Umnäs, Johan Johansson, Nordanås, född 1840 och hans hustru Johanna blev markägare och sen tog deras dotter Charlotta född 1871 och hennes man Oscar Carlsson över hemmanet.
Nu valde Oscar och Charlotta och deras grannar att flytta byggnaderna från Järvsjönäset. De valde att flytta lite närmare Järvsjöberget. Ängarna och en del av byggnaderna blev kvar på Järvsjönäset men boningshus, ladugårdar och logar flyttades upp till den nuvarande platsen.
Kanske det var 1916 som Oscar och Charlottas hus stod klart. Min morfar Axel, född 1906, finns med på en bild där familjen står vid huset vid den nya platsen. Morfar är kanske kring 10 år gammal på bilden.
Tillkomsten av den sk ödebygdsvägen torde ha varit en anledning till att bebyggelsen flyttades från näset och upp till nuvarande plats.

Tiden gick och en väg byggdes och den hamnade mellan boningshuset och ladugården. Under krigstiden fanns en bom placerad där som vaktades. Mamma Sonja har bla berättat hur hon och andra barn stod och sjöng för militärerna.

I modern tid finns nu vägen (E12) nedanför boningshuset, där bryggstugan stod en gång i tiden. Bryggstugan och mark omkring användes av militär under krigstiden. Där stod militärtält.

Det finns två stigar till Gainatjärn från Järvsjö (som vidare går till GammJärvsjö och vidare till där Järvbäcken rinner ut och Station).

Järvsjö var en viktig knutpunkt för boende i Storskog, Brånaberg och Station. Stigarna var vältrampade och båtar fanns vid Gainatjärn, Gammjärvsjö och Girja för att de skulle kunna korsa dessa sjöar. Fanns ingen båt på plats gjorde man upp en eld (mycket rök) och hoppades på att bli hämtad eller också fick man gå den långa vägen runt sjön. Västra sidan av viken vid Järvbäcken fanns "Svennes björka". (Min farfar Svens (född 1877) björk. Tror att det var en vänta på båt plats.

Boende i Järvsjö använde stigarna för att ta sig till GammJärvsjö där fäbodarna låg på västra sidan av sjön. Där vallade de korna, slog myrängarna, plockade bär och fiskade. Sen på hösten fraktades höet ner till byn med häst. Många timmerlass med häst har också transporterats efter ofta smala, ibland isiga vintervägar. Senare timrade (timmer från Järvsjönäset) morfar en fiskekoja i GammJärvsjö, där stigen från Järvsjö kommer ner, ungefär i mitten på södra sidan av sjön. Hans bror Henning Ulfsen uppförde också en fiskekoja bredvid. Mamma (född 1937) följde gärna min morfar Axel till GammJärvsjö men jag har hört historier från morfars systrar hur hemskt de tyckte det var att bo i fäboden, speciellt i augusti mörkret, när de var tvungna att vara där och valla korna.
Bergvägen var den torrare vägen som användes oftast sommartid och den andra vägen användes oftast vintertid.

Jag har hört många berättelser om dessa vandringar och färder med häst, skidor och skoter. Även jakthistorier kring Järvfjället och fiskehistorier vid GammJärvsjö.
Boende i Storskog, Brånaberg och Station hade inte så många vägar att välja på. Skolan var i Forsmark, Nordanås eller Umnäs.(Långt tillbaka i tiden fanns det även skola i Storskog och nere på Järvsjönäset.) Kyrkan fanns i Umnäs. Visst

kunde man gå stigen från Storskog till Boksjö och senare färd med cykel till Tärna eller någon av stigarna norrut mot överstJuktan men skulle man med bussen till Stensele så var det att gå till Järvsjö

Källor:

Inför Järvsjödagen och släktträffen "Oscar och Charlotta Carlsson" 2011 gjordes en djupdykning i Järvsjös historia.
Arkeolograpporter från Järvsjönäset.
Umnäsbygdens historia 1980
Hembygdsföreningen Gratians dokumentation.
Egna minnesanteckningar

Datum
2024-11-21

Diarienummer
511-2685-2021

Överklagandehänvisning regeringen

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer.